

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' רלח

ערב ש"ק פ' כי תשא, שושן פורים ה'תשע"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

"חיים" שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקט"ו שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכי"ר

לעילוי נשמת

הו"ח ר' רחמים אוסקר בן הו"ח ר' אליהו ע"ה פיפרנו
נפטר בדמי ימיו, בן נ"ג שנה, יום ד' כ"ף אדר ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י

ר' משה הכהן, ר' רחמים הכהן, ר' מרדכי הכהן שיחיו דואק
וקהילת "בית מנחם" - פיקא בולעווארד,
לאס-אנדזשעלעס, קאליפארניא
שיחיו

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת חי' רחל בת ר' פנחס זליב ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליב ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

הגילוי שנמצא בכל היהודים בשוה / משיחות שיפ תשא התשנ"ב

8 זמן הגאולה

עליו לדעת שאת משה רבינו אי אפשר לרמות / פרשת השבוע באור הגאולה

12 המעשה הוא העיקר

אליהו הנביא צעק מקירות לבו: "עד מתי"?! / הוראות למעשה בפועל

14 כתב יד קודש

מה הערך הכספי של הלוחות? / מענה כ"ק אד"ש לשאלות המניחים בשיחות שמח"ת התשכ"ו

א. בענין הנוסחא איך הבר משה את הלחוב, ילכאורה הו"ע איסור בזילה
נתבאר שא"ל לפי שבמדבר לא הי' אפשר לבנות ובמילא לא היו שוים כלום, כי
מ"ם היו ראויים להשמישים אחרים, וכמנן לשבה זיהם וכמ"ס ויקחו אבן בר'
וישבו עלי'.

שאלה: מהו החירוץ "שבמדבר לא הי' אפשר לבנות", והרי (א) גם אם
אינם ראויים להשמיש כלל, (למה א"ל שיש בהם זירות של פגון מצד זה שהיו
מעשה אלקים, והרי זה עצמו הוא דבר יקר הנכבד לכאורה בכבוד רבן לאש אשד:
למה לפי סגנון הענין לא הי' אפשר לבנות? (ב) מכיון
שראויים לבנות במקום ישוב, הרי זה לכאורה היה חיישינן דמא שוה פרוסה
כמדוי (קדושיך יב, א). ואך שהרא"ש שם מביא כמה שיטות בזה, הרי בנוגע לנדו"ה,
מכיון שהיו תלמידי אור"ה שהיו אצטא ישראל קרנים מהם מאכלים שונים, הרי כמ"ס
הי' אפשר למכור להם את האבנים, וא"כ הי' בזה זירות דכ"ס?

ב. נתבאר שבזה שבר משה את הלחות לעיני כל ישראל, התזירם בתשובה.
פעמי"ז מתורץ מ"ס (תשא לב, כ"ט) ויפל בגו' כסל"ה אלפי איס, סככל הכסום
רבוא נפלו רק 3000 איס ושאר ישראל, 597000 איס, נשארו בחיים, והרי
כתיב כי שחח עכך, ספירוש הפשוט ב"עכך" הוא סכל ישראל שחתוך ועשיי הנ"ל
מוכן, כי ע"י השבר משה את הלחות לציניהם ההזירם בתשובה.
כן זכרו הלשון בשעת החזרה. אם נכוז, כי (א) לכאורה, כסל"ה
אלפי איס שנפלו, הם אלו שנפלו ע"י בני לוי, אבל היו עוד הרבה שנפלו
במגפה כמ"ס ויבוה ה' את העם, והם אלו שעבדו לעבל בלא ההראה, כהפירוש"י (שם
לב, כ. לב, לה) על הכתוב "כי שחח עכך" פירס"י ערב רב?
ד"ר קושני (נ"פ) הו"ל ה"ל.

מה הערך הכספי של הלוחות?

בקשר עם פ' השבוע הבאנו בזאת ב' צילומים ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשאלות המניחים בשיחות ליל ויום שמח"ת ה'תשכ"ו – בענין שבירת הלוחות ע"י משה רבינו (הענין כולו נדפס בלקו"ש חל"ד ע' 51 ואילך)

פענוח הכתי"ק כפי שהוא בצילומים שלפנינו (בא בהדגשה):

א. בענין הקושיא איך שבר משה את הלחות, דלכאורה הו"ע איסור גזילה נתבאר שאא"ל לפי שבמדבר לא הי' אפשר לבנות ובמילא לא היו שוים כלום, כי מ"מ היו ראויים לתשמישים אחרים, וכמו לשבת עליהם וכמ"ש ויקחו אבן גו' וישבו עלי'.

שאלה: מהו התירוץ "שבמדבר לא הי' אפשר לבנות", והרי א) גם אם אינם ראויים לתשמיש כלל, למה אא"ל [כ"ק אד"ש מה"מ הקיף ב' תיבות אלו וכתב: **פשוט – שאין מקשין על יסוד ואולי אפ"ל סברא פ' ובמילא יוקשה**] שיש בהם שויות של ממון מצד זה שהיו מעשה אלקים, והרי זה עצמו הוא דבר יקר הנמכר [כ"ק אד"ש מה"מ הקיף תיבה זו וכתב: **בפשטות – לא ניתנו הלוחות למכרם (מהאיסור [?]) הנאה**] ובפרט הראשונות (משא"כ האחרונות דחצבן משה באהל) [לכאורה בממון רב?

על מה שכתבו אח"כ בסוגריים "אם אפשר לומר, לפי שמצד מצבם אז שעבוד לעגל, לא הי' זה נחשב בעיניהם?" – כתב כ"ק אד"ש מה"מ: **אפ"ל שמעשה העגל – הי' שיתוף**. ואח"כ הוסיף: **הרי הי' שבט לוי שלא עבד**.

בשאלתם בצילום הב' בענין מספר בני ישראל שנפלו במגפה אחרי חטא העגל, הקיף כ"ק אד"ש מה"מ את תיבת "הרבה" וכתב: **ההשואה דמספר בניי לאחרי חטא העגל (כפרש"י ר"פ במדבר) מוכיח שלא היו הרבה**.

הגילוי שנמצא בכל היהודים בשוה

הענין של כוס של ברכה דלעתיד הוא גילוי העצמות שקשור עם העצם של יהודי שלמעלה מתומ"צ • יהודים הם "חלק אלקה ממעל ממש" ו"העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו", ובמילא, כשתופסים יהודי פה למטה, תופסים כביכול עצמות ומהות! • לכן הגילוי של התקשרות זו - שזהו הענין של כוס של ברכה דלעתיד, הוא אצל כל היהודים בשוה, גם בנשים וקטנים • כאשר משיח יבוא לא תהי' שום נפקא-מינה אם הניח תכילין בערב שבת, אם עשה קידוש בשבת ואם ישב והתאמץ שלש שעות בהתוועדות כדי לא להרדם. מה שרק עשה - יהי' לו חלק מהכוס של ברכה, ומאיזו - מה"כוסו רוי"! • תרגום חפשי משיחת ש"פ תשא ה'תשמ"א*

תרגום ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

ראש ההרים דא אברהם כו' ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהי' נכון בראש ההרים כו"ל.

ממשיך הזהר אח"כ: "ונהרו אליו כל הגויים (המשך הכתוב "והי' באחרית הימים גו") מאי הוא?" ועונה: הכוונה בזה ש"אפילו נשים וקטנים, ושמש דפלח על פתורא אע"ג דאיהו לא אכל אצטרך למשמע ולמימר אמן כו'. ד"א ונהרו אליו כל הגויים, אע"ג דנשים וקטנים פטורין מן המצות בכוס דברכה הכל חייבין כו"ל.

א. בהערות אאמו"ר על הזהר של פרשתנו, הוא מתעכב על המובא בזהר² בנוגע לפסוק³ "והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים", ומפרש על כך הזהר: "מאן

(* סעיפים א-ו (כולל ההערות) הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א ונדפסו בשיחות קודש תשמ"א ח"ב ס"ע 515 ואילך, וכאן בא תרגום מהשיחה המוגהת. מסעיף ז' ואילך הוא תרגום מההנחה בלתי מוגה שבה בשיחות קודש בהמשך לזה.

(1) לקוטי לוי"צ לזח"ב ע' קלו ואילך.

(2) ח"ב קפט, ב ואילך.

(3) ישע"י ב, ב.

ב. על דברי הזהר ש"אע"ג דנשים (וקטנים) פטורין מן המצות בכוס דברכה הכל חייבין, מתעוררת השאלה הידועה: הרי נשים מחוייבות בריבוי מצוות וכיצד אפשר לומר שנשים "פטורין מן המצות"!!

ואי אפשר לומר שכוונת הזהר באומר "פטורין מן המצות" היא רק על "קטנים" שמזכיר אבל לא על נשים, כי אז לא הי' לו להזכיר בכלל נשים בדיוק כמו שלא מזכיר אנשים – משום שבהם אין שום חידוש בכך שמחוייבים בכוס של ברכה.

והמענה על כך: בזהר נוגע לא מצות בתור מצות, אלא בשייכות לברכת המזון, שעלי' יש ב' דעות בגמרא⁴ האם נשים מחוייבות בברכת המזון מן התורה או רק מדרבנן.

וזוהי כוונת הזהר באמרו "אע"ג דנשים כו' פטורין מן המצוות" – שאע"פ שנשים אינן מחוייבות בברכת המזון מן התורה

– ויש לומר בזה ב' אופנים: (א) הזהר סובר להלכה כדעה שנשים אינן חייבות מן התורה בברהמ"ז, (ב) דעת הזהר היא שנשים מחוייבות בברכת המזון גם מן התורה, רק הוא אומר שגם לפי הדעה הב' שהן לא מחוייבות בברהמ"ז מן התורה –

אעפ"כ, "בכוס דברכה הכל חייבין" – בדיוק כמו אלו שמחוייבים בברכת המזון מן התורה, כלומר, שכוס של ברכה ישנו אצל כל בני ישראל, אנשים נשים וטף.

וצריכים להבין: מדוע אכן זה כך, שאע"פ שנשים וקטנים פטורין מן המצות, בכוס של ברכה הם חייבים כמו אנשים?

גם צריכים להבין: מהי ההוראה וה"בכ"ן בעבודה מענין זה ש"בכוס דברכה הכל חייבין"?

(4) ברכות כ, ב.

ג. ויובן בהקדים הביאור בענין כוס של ברכה, שיש בזה כמה וכמה דרגות:

כשם שבכוס בפשטות יש כו"כ דרגות: כוס קטן, כוס בינוני, כוס גדול, עד לכוס הכי גדול – "כוסי רוי"⁵ (של מלכא משיחא) שמחזיק רכ"א לוגין (ד"רוי" בגימטריא רכ"א⁶),

עד"ז הוא גם בנוגע לכוס של ברכה, שיש כמה וכמה דרגות בזה, עד לדרגא הכי גבוהה – הכוס של ברכה שתהי' לע"ל⁷ אשר תהי' גם הכוסי רוי' של רכ"א לוגין, בגימטריא "ארך" – בחי' אריך אנפין⁸ שלמעלה מכל הענינים אפי' משכל⁹,

[וע"ד הענין של "כוסי רוי" בפשטות – למעלה מכוס של ברכה סתם לאחרי סעודה סתם במדידה והגבלה לפי השיעור ד"ואכלת ושבעת" (ע"ד מחז"ל⁴ דכשהם "מדקדקים על עצמם – שלא כהמדידה – ישא ה' פניו"), ומבחי' זו נמשכת הגאולה העתידה.

וכיון שהזהר בפרשתנו מדבר על המעמד ומצב שיהי' "באחרית הימים", בגאולה העתידה – מסתבר לומר שגם ענין זה דכוס של ברכה שהזהר מדבר פה – כוונתו לכוס של ברכה דלעתיד לבוא.

ד. עפ"ז יש לומר הטעם על מה שהזהר אומר, שאע"פ שקטנים אינם מחוייבים במצוות הם מחוייבים בכוס של ברכה:

מכיון שקטנים ממהרים את ביאת

(5) תהלים כג, ה.

(6) יומא עו, א.

(7) פסחים קיט, ב.

(8) ראה הצ"צ עה"פ תהלים שם.

(9) תו"א יט, רע"א. סידור קג, ד. קה, ג. יהל אור [אוה"ת לתהלים] ע' פז, פט (וש"נ). אוה"ת עקב ע' תקמא ואילך. ועוד.

שיחשוב לרגע שהמדובר אודות אליהו הנביא – יבין בפשטות עד כמה נגע ללבו של אליהו הנביא מצבם של בני"י, ומכיון שכן, לא יעלה על דעתו של אף אחד שאליהו הנביא אמר דברים אלו בתור סיפור או הצעה, ואח"כ הלך לטייל ח"ו... אליהו הנביא כאב והצטער ביותר על מצבם של בני"י, ולכן צעק מקירות לבו ותבע מהם בכל התוקף: "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים"!

אחרי "תיקון-חצות" כדבעי, לא הולכים לישון...

ועד"ז מובן בנוגע ללשון "עד מתי" שמובא בפיוטים ד"תיקון-חצות" – שהמשמעות דלשון זה היא באותו אופן כמו משמעות הלשון "עד מתי" בפסוק הנ"ל, וכיו"ב [שהרי כל הפייטנים ייסדו את הפיוטים בהתאם ללשון הכתוב בתנ"ך ובמדרשי חז"ל], ותוכנו – **תביעתם** של בני"י מהקב"ה שאינם יכולים לסבול יותר את הגלות!

כאשר יהודי עורך "תיקון-חצות", מצטער ובוכה על חורבן ביהמ"ק, ואומר "עד מתי" – אין זו בקשה סתם, באופן ד"מהיכי תיתי", ולאחרי' הולך לישון...

– יהודי שעורך "תיקון-חצות" כדבעי, שמצטער ובוכה באמת כו', אינו הולך לישון לאחרי עריכת תיקון-חצות, אלא עוסק בלימוד התורה (נגלה או חסידות) עד אור הבוקר, ואח"כ הולך לטבול במקוה, ונעמד להתפלל "כעבדא קמי מרי"⁷, ומבקש **ותובע** מהקב"ה שתהי' כבר הגאולה, וענין זה גופא – מתוך תנועה ד"עבדא קמי מרי"!

וכאמור – זהו הפירוש הפשוט ד"עד מתי" בפשוטו של מקרא, וכן ע"פ רמז של מקרא, דרוש של מקרא, ועאכו"כ – סוד של מקרא.

ולכן, אין כל צורך לחפש הוכחה לדבר. – כאשר מוצאים שענין זה מובא בפירוש במקום פלוני – מהיכי תיתי, יכולים לציין זאת, אבל לא באופן שצריכים לחפש ראי' והוכחה לזה, אלא אם כן המדובר אודות יהודי שעדיין לא הגיע לדרגא ד"בן חמש למקרא"... [לפני גיל חמש ישנו גיל ארבע, ולפנ"ז – כשהתינוק מתחיל לדבר, בגיל שנתיים וכו'], במקרה כזה – הרי מכיון שגם הוא יהודי ("ער איז אויך א אידישע קינד"), צריכים להביא לו הוכחה שענין זה מפורש בספר פלוני!

(משיחת ש"פ תשא, שושן-פורים קטן ה'תשד"מ - בלתי מוגה)

(7) שבת י, א

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

אליהו הנביא צעק מקירות לבו "עד מתי"!?!

"עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים וגו'" (מהפטרת פרשתנו)

בהמשך להמוזכר לעיל שיהודי יכול לתבוע מהקב"ה שיתן לו כו', הרי כאן המקום להזכיר מה שדובר בהתוועדות שלפנ"ז אודות דרישת ותביעת בני מהקב"ה על ענין הגאולה, כפי שמודגש בפיוטים ד"תיקון-חצות" הלשון "עד מתי", שתוכנו – שבנ"י אינם יכולים לסבול עוד את ענין הגלות, ולכן תובעים מהקב"ה שכבר תבוא הגאולה.

ולמרבה הפלא, הנה למרות אריכות הביאור בענין זה באופן הכי פשוט – עדיין מתפללים בזה, ומחפשים מקורות וכו'!

כאשר מבוגרים מתבלבלים בענין מסויים ואינם מוצאים ידיהם ורגליהם, אזי ישנה עצה פשוטה – לשאול אצל בן חמש למקרא:

ישאלו לבן חמש למקרא מהו פירוש התיבות "עד מתי" [תיבות שלמדס כבר בחומש – בנוגע לגאולה ממצרים²], האם זהו סיפור דברים, הצעה או אפילו בקשה באופן ד"מהיכתי תיתי", מן השפה ולחוץ, או שזוהי תביעה שנאמרת בכל התוקף, ואז ישמעו ממנו שהפירוש ד"עד מתי" הוא – תביעה שנאמרת בכל התוקף!...

והנה, הדרשה והתביעה שמתבטאת בלשון "עד מתי" – מפורשת גם בהפטרה דשבת זו: בהפטרה מסופר אודות המאורע דאליהו בהר הכרמל, שבו פנה אליהו הנביא לבנ"י ואמר להם: "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים אם ה' הוא האלקים לכו אחריו וגו"³.

כאשר נתבונן לרגע בפרטי מאורע זה – מצב שבו היו צריכים לפעול אצל כו"כ מבנ"י שידעו ש"ה' הוא האלקים", ולא יעבדו לבעל ח"ו, ולמטרה זו בנה אליהו הנביא מזבח והקריב קרבן בחוץ [למרות האיסור דשחוטי חוץ, בתור הוראת שעה⁴], ובמעמד זה פונה אליהו הנביא לבנ"י ואומר להם: "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים וגו'" – בודאי יגיע כאו"א למסקנא הכי פשוטה, שדבריו של אליהו הנביא לא נאמרו בתור סיפור בעלמא, או בתור הצעה בלבד: הקשיבו יהודים ("הערט זיך איין אידן"), ברצוני להעיר לכם, שלהיותכם "עם חכם ונבון"⁵, סבורני ש"לא מתאים" לכם להיות במצב של "פוסחים על שתי הסעיפים" ... אלא בודאי נאמרו דברים אלו באופן של תביעה בכל התוקף: "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים!..."

כל מי שיש לו מושג כל-שהוא באהבת ישראל, ובפרט "ואהבת לרעך כמוך"⁶, וכל מי

(1) שיחת ש"פ משפטים סי"ח.

(4) יבמות צ, ב. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"ג.

(5) ואתחנן ד, ו.

(6) קדושים יט, יח.

(2) בא י, ג.

(3) מלכים א' יח, כא.

המשיח¹⁰ – כמ"ש בזהר¹¹ "הנצנים נראו גו' קול התור (הגאולה) נשמע"¹², ש"נצנים נראו בארץ" אלו ילדי ישראל – לכן הם גם מחוייבים (יש להם חלק) בכוס של ברכה דלע"ל (שעליו מדובר פה בזהר).

ה. אלא שלכאורה זה לא מובן:

ידוע הכלל¹³ שכל הגילויים דלעתיד-לבוא תלויים במעשינו ועבודתינו בזמן הזה –

אם-כן, מכיון ש"נשים וקטנים פטורים מן המצוות", פירושו של דבר, שאין אצלם "מעשינו ועבודתינו"

– אמנם עוסקים הם בכל המבצעים (וגם) נשים משתתפות במבצע תפילין, להשפיע על אנשים שיניחו תפילין, ועל ידי מעשינו – ובפרט הכלליים כהמבצעים – מביאים את משיח צדקנו, אך כל זה הוא רק מה שפועלים עם הזולת, אבל אצלם גופא זה לא קיים –

א"כ, איך אפשר לומר שיש להם חלק שווה בגילויים (וכוס של ברכה דלעתיד)?

ו. בנוגע לנשים אפשר להסביר ע"פ משנ"ת בכתבי האריז"ל¹⁴ שהטעם לזה שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא, כיון שבעליהן מוציאים אותן על ידי קיום המצוות שלהם – שהרי אשה היא בחי' מלכות ובעלי

(10) כן י"ל בנוגע לנשים ע"פ משנ"ת (ש' הגלגולים הק' כ, ס' הלכות שמות עה"פ וירא ה' כי סר בסופו) דאנשים דדרא דעקבתא דמשיחא – הם גלגול הדור דיצי"מ, כימי צאתך גו' (מיכה ז, טו), וכמו הנשים דאז שלא נתנו לעגל כו' ולכן הנשים דעקבתא דמשיחא שולטות על בעליהם כו' – הרי אמחז"ל (סוטה יא, ב) שבכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו.

(11) ח"א א, ב.

(12) שה"ש ב, יב.

(13) תניא רפ"ז.

(14) טעמי המצוות להאריז"ל פ' בראשית.

הוא בחי' ז"א, וע"י שישנו קיום המצוות בז"א זה נפעל בדרך ממילא במלכות (ואדרבה, אזי זה נעשה באופן נעלה יותר – ע"י ז"א שלמעלה ממלכות).

אך עדיין נותר קושי בנוגע לקטנים, שהם פטורים מן המצוות – מדוע שיהיו אצלם הגילויים דלעתיד?

וגם בנוגע לנשים:

מזה גופא שהזהר מדגיש בענין זה, שנשים (וקטנים) פטורים מן המצוות, מובן, שמה שהם מחוייבים בכוס של ברכה זה לא מצד שיש בהם את ענין המצוות (ע"י בעליהן), כי אם, שזה שהן פטורות מן המצוות אינו מפריע ("ירט ניט אן") לענין זה.

ז. והביאור בזה:

הענין (של כוס של ברכה) דלעתיד הוא גילוי העצמות (כמובא בכ"מ מפע"ח¹⁵ שדוקא לעת"ל יתגלה פנימיות ע"ק) שקשור עם העצם של יהודי שלמעלה מתומ"צ. כי ההתקשרות וההתאחדות של יהודי עם עצמות ומהות היא למעלה מגילויים – אי אפשר לתפוס זאת עם חב"ד, מדות או ג' הלבושים של מחשבה דיבור ומעשה, אלא זהו ענין של התקשרות והתאחדות עצם בעצם. יהודים הם "חלק אלקה ממעל ממש"¹⁶ ו"העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלו"¹⁷, ובמילא, כשתופסים יהודי פה למטה, תופסים כביכול עצמות ומהות!

ולכן הגילוי של התקשרות זו – שזוהו הענין של כוס של ברכה דלעתיד, הוא אצל כל היהודים בשוה, גם בנשים וקטנים –

(15) שער הק"ש רפ"ו. לקו"ת שה"ש ב, רע"ג. נא, ג ואילך.

(16) תניא רפ"ב.

(17) כתר שם טוב בהוספות סי' קטז.

הפטורים מן המצות, מכיון שזהו ענין שלמעלה מתורה ומצוות,

ע"ד המדובר לעיל בהמאמר¹⁸ בענין החן [שהמאמר מיוסד על ד"ה ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך גו' תרע"ח¹⁹, וגם על המאמר של הצ"צ עה"פ²⁰ שמדבר על ענינים אלו (וישנם עוד דרושים הקשורים לזה)], שהוא נעלה יותר מאתעדל"ת (ועבודה בתומ"צ), ולכן ישנו ענין החן גם אצל עוללים ויונקים,

ואדרבה, כיון שבקטנים (ונשים) אין את ענין ה"מצות", נמצא אצלם יותר בגילוי ענין החן שמצד העצם.

ז. ההוראה מזהר הנ"ל בעבודת האדם:

בנוגע להשתדלות שצריכה להיות עם ילדים, יכולים לחשוב – דמכיון שהגאולה העתידה תלוי' במעשינו ועבודתנו בזמן הזה, וילדים הרי פטורים מן המצוות – מהי התועלת לעסוק עם ילדים?

ועד"ז בנוגע לנשים: אומרים שע"י מבצע תפילין" יביאו את הגאולה – והרי אשה אינה שייכת לתפילין, וא"כ איזו שייכות יש לה עם הגאולה?

ע"כ ישנה ההוראה מהזהר שאומר – שאע"פ שקטנים ונשים פטורים מן המצוות – בכוס של ברכה (דלעתיד) "הכל חייבין", מכיון שלענינים דלעתיד-לבוא יש לכל היהודים שייכות בשוה, כי מצד העצם שלמעלה מתורה ומצוות כל היהודים הם בשוה.

ויתירה מזו, בנוגע לילדים, כיון שהם ממהרים ביותר את הגאולה, מובנת ההשתדלות שצריכה להיות כבר עכשיו עם

(18) ד"ה ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך גו'.

(19) סה"מ תרע"ח ע' ריא ואילך.

(20) אוה"ת פרשתנו (תשא) ע' ב'כו.

אמר גם "ונחנו מה"³³, והוא לא אמר זאת בשביל העיתונים אלא מצד האמת, שהי' ענין (כמבואר³⁴ שראה את המס"נ של הדורות האחרונים). ואף שע"ז יקראו לו פתי, כמבואר במדרש³⁵ שפתי יאמין לכל דבר³⁶ – זה משה, אעפ"כ זה לא נגע לו.

ולכן דוקא משה רבינו³⁷ הי' יכול לפעול אצל בני"ש שתרום קרנם ע"י הצדקה, כי ענין הצדקה הוא גם ענין הביטול הנ"ל: הנותן צדקה אינו פורע חוב ע"י נתינתו ואינו חייב מאומה למקבל הצדקה, גם לא בגדר שהמקבל צדקה עביד נייחא לנפשי³⁸ (נעשה לו נח"ר) ע"ד מקבל מתנה, שהרי המקבל הוא כזה ש"לית לי מגרמי כלום", ובכ"ז כאשר נקלט אצל הנותן שעליו לתת צדקה [בביטול ולא בשביל "עביד נייחא לנפשי"³⁹] ושזהו "כופר נפשו", הרי ע"ז "תרום קרן ישראל".

ולכן צריכים לדעת ששקועים "ראשו ורובו" בבוץ, ואפי' מעל לראש, ודוקא ע"י הצדקה אפשר לצאת מהבוץ (כנ"ל).

ה. ולכן באמריקה העבודה היא בנתינת צדקה, הגם שלכאורה צ"ל "בזיעת אפיך תאכל לחם", אעפ"כ ישנה היכולת לתת צדקה ובהרחבה, והבחירה שלו בזה היא האם לתת צדקה בלי להנות מכך שע"י צדקה כזו נפעל ה"תרום קרנם", או להנות מנתינת הצדקה שאז אין זה כמ"ש לעיל. ועליו לדעת שהוא אינו יכול לרמות את ה"פתי יאמין" זה משה, עאכו"כ הקב"ה, עאכו"כ שלא יוכל לשנות את המציאות³⁹.

ואע"פ שמבואר⁴⁰ בענין "כי לא ידח ממנו ידח"⁴¹, שתורת משה והקב"ה פוסקים שבין אם הוא רוצה ובין אם לא אזי סוף-כל-סוף "לא ידח ממנו נדח" – אעפ"כ הרי הרביים רוצים שיהי' באופן של הרחבה ובדרכי נועם, וע"י הצדקה גורמים שיפעל גאולת צאן מרעיתו ויהי' "תרום קרן ישראל".

(משיחת ש"פ תשא ה'תשכ"ה - בלתי מוגה)

(33) בשלח טז, ז-ח.

(38) ראה גיטין נ, ב. ב"מ טז, א.

(34) סה"מ עטר"ת ע' תסד. סה"מ קונטרסים ח"א נג, א ואילך. ובכ"מ. – נסמנו בסה"מ מלוקט ח"א ע' קצה הע' 19-20.

(39) קטע זה מופיע בהנחה בסוף השיחה, וכתב בתחילתו המניח "באמצע השיחה אמר", אך לפי תוכנו נראה ששייך לכאן. המו"ל.

(35) ראה שמו"ר רפ"ג. סה"מ מלוקט ח"א ע' שנו.

(40) ראה לקו"ש ח"ז ע' 102 ובהנסמך שם בשוה"ג.

(36) משלי יד, טו.

(41) ע"פ שמואל ב' יד, יד.

(37) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 395-6.

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתיתקן ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

הקטנים (ונשים).

ועד"ז ההוראה בנוגע למבוגרים:

כאשר ניגשים ליהודי ואומרים לו שינגן שרוצים "משיח נא" ועל ידי זה ימהר את הגאולה²¹ – טוען הוא, שקודם עליו לעשות תשובה בבוקר, ואח"כ צריך לקבץ תורה ומצוות כדי להיות מוכן ללכת לקבל פני משיח צדקנו...

יש לומר לו: משיח הוא למעלה מכל הענין של תורה ומצוות, וכאשר משיח יבוא לא תהי' שום נפקא-מינה אם הניח תפילין בערב שבת, אם עשה קידוש היום (בשבת) ואם ישב והתאמץ שלש שעות בהתוועדות כדי לא להרדם. מה שרק עשה, אפי' אם ישן בעת ההתוועדות, יהי' לו חלק מהכוס של ברכה, ומאיזו כוס של ברכה – מה"כוס רוי"!

[וע"ד מ"ש הרמב"ם בסוף הלכות מלכים ומלחמותיהן, שלעתיד לבוא יהיו ה"מעדנים מצויין כעפר", במילא יהי' לכל אחד חלק בכוס של ברכה דלעתיד].

ח. וכאן נוסף עוד ענין בהוראה הנלמדת מזהר הנ"ל:

לפני שהזהר אומר את המאמר "אע"ג דנשים וקטנים פטורין מן המצוות בכוס דברכה הכל חייבין", ישנו בזהר מאמר אחר: "אפילו... שמש דפלח על פתורה אע"ג דאיהו לא אכל אצטריך למשמע ולמימר אמן כו".

ובענינו: לכל יהודי יש שייכות לכוס של ברכה דלעתיד, עד גם אדם המשמש לסעודה (מלצר), והטעם לזה הוא כנ"ל – מכיון שגם לו (המשמש לסעודה) יש את העצם (שבכל יהודי).

(21) ראה "יחי המלך" גיליון קעב ע' 9. תו ע' 3

ואילך. תידי ע' 9 ואילך. תכה ע' 3 ואילך. תלה ע' 7.

גם את הדורות העתידיים להיות¹⁷], לכן שאל משה: "במה תרום קרן ישראל", כלומר, הגם שהי' כבר העניין ד"סלחתי" (על חטא העגל)⁸, מכל-מקום הרי זה עדיין לא העניין ד"תרום קרנם", "לשאת ראשם בהגבהה"¹⁸.

טוען משה רבינו: רבונו של עולם, באם אתה רבונו של עולם אזי "במה תרום קרן ישראל"?! – הרי כאשר צריכים ללכת לארץ ישראל הם אינם רוצים ללכת; הוא טוען שטוב לו כאן ומדוע עליו ללכת, להזיע ולהתייגע ("זיך מוטשען") כדי ש"בזיעת אפך תאכל לחם"¹⁹? כאן טוב לו, יורד לו מן מהשמים, הוא צדיק וביכולתו לשבת וללמוד...

וממשיך לטעון: האם בשביל זה "נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים"²⁰? – כדי שיהיו בברוקלין, גן-עדן בעוה"ז, ויחשבו על הזקן שיהא מסורק ושהעניבה תהא במקומה?!
ומה שדורשים הפצת המעיינות חוצה – ע"כ הוא אומר שהרבה שלוחים למקום, והכוונה העליונה תתמלא ע"י שני (וכהסיפור שסופר בהתועדות הקודמת²¹).

כמה טוב הי' אם לבו הי' מתכווץ ("זוען עס וואַלט געקרענקט") כשנוזר – אמנם מתוך הרחבה – על נעוועל וביעשענקאוויטש²², אשר שם לא הי' שייך כלל להתייפות ("פוצען זיך"), ותמורת זה הוא יושב באמריקה ושקוע ("פאַרקאַכט") בראשו בה"תאכל לחם", לא רק "יגיע כפיך כי תאכל"²³.

וזו היתה טענתם של בני ישראל במדבר: מדוע צריכים להכנס לארץ ישראל, הרי כאן במדבר יש מן ועמוד הענן ולשם מה עלינו להכנס לא"י שבה "בזיעת אפך תאכל לחם"?
וא"כ נותרה השאלה "במה תרום קרן ישראל"?

צריכים לדעת ששקועים "ראשו ורובו" בבוץ

ד. על-כך עונה הקב"ה "בכי תשא" – דוקא משה "תשא", ע"י הצדקה:

מבואר בחסידות²⁴ שמשא הוא תכלית הביטול²⁵, ביטול במציאות²⁶, הרי דוקא הוא הוא תכלית החכמה²⁷ וחכמה דאצילות²⁸, ולמרות כל זאת הי'²⁹ "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה"³⁰, גם מעכו"ם, וכמבואר בלקו"ת³¹ שאף שמשא אמר "ונפלינו אני ועמך"³² מכל-מקום

17) ראה פרש"י ברכה לד, ב ד"ה עד הים האחרון.

18) פרש"י – הובא בתחלת השיחה.

19) בראשית ג, יט.

20) ננחומא נשא טז, ועוד. תניא רפ"ז. ובכ"מ.

21) שיחת יו"ד שבט תשכ"ה ס"ז (שיחות קודש תשכ"ה ח"א ע' 306 – בשם המשגיח בתו"ת בלויבאוויטש ר' מיכאל בלינער): על "ישוב'ניקים" שהתגררו לבדם במושבות רחוקים והיו שוכרים מלמד ללמד את ילדיהם. מלמד זה הי' קורא עבורם גם את הדואר מאחר ולא ידעו קרוא וכתוב. יום אחד, בעת שקרא בפני אחד האיכרים מכתב המספר לו על מות אביו, התעלף האיכר ואילו המלמד נותר כשהי' (למרות שהוא קרא את המכתב), והסיבה לכך היא כי הרגיש שהנפטר הוא אבא של השני ולא אבא שלו.

22) = שמות של עיירות ברוסיה.

23) תהלים קכח, ב. וראה לקו"ש ח"א ע' 62. שם ע' 188 ואילך.

24) לקו"ת נצבים מט, ב.

25) ראה לקו"ת מטות פב, א.

26) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 10 ובהנסמן שם.

27) ראה ויק"ד פ"א, טו: אבי החכמה.

28) ראה לקו"ש ח"ז ע' 4 הע' 28.

29) ראה לקו"ש שם ע' 7 ובהע' 55.

30) בהעלותך יב, ג.

31) ראה מטות פב, א. תו"א וארא נו, א. ובכ"מ.

32) פרשתנו לג, טז.

ומכך נלמדת ההוראה בפשטות: דלעתיד.

אפילו אם יש מי שתפקידו להיות רק משמש לסעודה – הוא אינו עובד כלל, הוא רק מתעסק ומתרוצץ כדי להעמיד לאחריים את מזונם, שהם יאכלו "אוכל-תורה" ("תורה-עסן") ומצוות וכו', ובאופן שרש"י אומר²² "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם" – גם לאחד כזה יש שייכות לכוס של ברכה

(22) ר"פ משפטים.

דלכאורה הרי הוא לא פעל מאומה על עצמו, הוא לא עשה תשובה, לא קיים תומ"צ, וחסר אצלו לכאורה הענין דמעשינו ועבודתינו בזמן הזה? אלא שכאן רואים איך שהגילוי דלעתיד יהי' למעלה מכל הענין דתומ"צ, ואז יתגלה העצם של היהודי הקשור לעצמות ומהות ושהוא למעלה מכל התומ"צ – ולכן גם לו תהי' שייכות לזה.

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

ובנותיהם רחל בת חיה מושקא ולאה שרה בת חיה מושקא שיחיו

ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

עליו לדעת שאת משה רבינו אי אפשר לרמות

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. עה"פ בתחלת פרשתנו¹ "כי תשא את ראש בני גו"² אומרת הגמ' במס' בבא בתרא² שמשא טען להקב"ה: "רבנו של עולם - במה תרום קרן ישראל?" ענה לו הקב"ה: "בכי תשא", ומפרש רש"י: "אם באת לשאת ראשם בהגבהה קח מהם כופר לצדקה".

וצריך להבין:

א) מהי כוונתו של משה רבינו - רעיא מהימנא³, אוהב ישראל⁴ - בטענה "במה תרום קרן ישראל?" הרי מסר נפשו עבור צאן מרעיתו, ועד כדי כך שאמר להקב"ה "ואם אין מחני נא מספרך"⁵, שזה ה' לא עבור הצדיקים אלא עבור אלו שחטאו בעגל⁶, ולמה שואל "במה תרום קרן ישראל?"

ב) מה החידוש ("דער אויפטו") בענין הצדקה דוקא, שלכן ענה הקב"ה למשה "בכי תשא"?
ג. והביאור בזה, דאע"פ שהי' כבר הענין ד"סלחתי כדברך"⁸ אבל חסר עדיין הענין ד"תרום קרן כו", וכדלקמן (ס"ד).

ובהקדים (בנוגע לזמננו), דישנם הטוענים: הרי איננו נמצאים ברוסיא שבה לא מניחים להתפלל, אלא בברוקלין שבאמריקה; ואמנם הוא מתפלל ולומד את שיעורי החת"ת, וכשמגיע עת המגבית נותן כפי נדבת ליבו, ומה הרעש - טוען הוא - אם לאחר מכן שותה מיין ("דז'שוס") וקורא עיתון כדי להיות מעודכן במה שקורה בווישינגטון ובמדינות נוספות, ובכלל הרי הוא יהודי טוב ("א' פיינער איד") ולשם מה צריך "לקפוץ מעורו" ("שפרינגען פון די הויט")...

ובנוסף לזה, בשבת אחר-הצהריים הוא מוכרח לישון, ושמן ומכריז שישו בני מעי; מה נוגע לו - שזקנו יהא מסורק והעניבה תהא מונחת במקומה...

וממשיך לטעון, שדי במה שעשה בהיותו ברוסיא - אשר שם לא ה' במה להתייפות ("צו פוצען זיך") ולפעמים גם לא ה' מה לאכול - אבל כאשר נמצא באמריקה, בבויץ האמריקאי ("דער אַמעריקאַנער בלאַטע"), שטבע הבויץ הוא להטביע את הנמצא בו, אזי הבויץ מטביע אותו יותר ויותר...

(1) ל, יב.

(2) י, ב.

(3) ראה זח"ב כא, א.

(4) מנחות סה, א.

(5) פרשתנו לב, לב.

(6) ראה גם פרש"י שלח יד, יח.

(7) אולי הכוונה - דאין משה רבינו צריך לחפש בעצמו עצות במה להרים קרנם, וכפי שרואים שמשו נפשו עבורם, ככפנים.

(8) פרש"י פרשתנו לג, יא. עקב ט, יח.

ובהנוגע ל"אני מאמין בביאת המשיח"⁹ - לשם מה הוא זקוק לצרה זו ("טראבל"), שמשחך יבוא ולא יהיו אז עיתונים, ובפרט שמשחך יצוה עליו לשכוח מעצמו לדקה ולקיים מצוה בהידור; כעת טוב לו והוא נהנה ("גוד טיים")...

ומה ש"שכינתא בגלותא"¹⁰ - הוא יאמר על-כך פרק תהילים.

ג. וכידוע מה שסיפר הרב¹¹ על שני אחים שנפגשו¹² ואחד אמר לשני שישנה חי' אשר כל תענוגה להיות מונחת בטינופת, וכאשר היא מונחת בטינופת עד לצוארה - דאגתה היחידה היא מדוע אינה מונחת בתוך הטינופת עד למעלה מהראש ("ביז איבער'ן קאַפ")...

סיפור זה מתאים גם לדברי הגמ'¹³ שחי' זו עשירה ("לית עתיר מחזירא"), ומובן הדבר בעניננו; ואין הכוונה שמשלה את עצמו שהוא עשיר, אלא ע"פ דברי הגמרא "לית עתיר מחזירא" - הוא אמנם עשיר¹⁴.

וכאשר מנסים להסביר לו זאת - אינו מבין מאומה; וכידוע מה שהרבי סיפר פעם¹⁵ על שאירע במרתף בית בקרמנטש'וג¹⁶ [שההוראה מכך:]: שכאשר נמצאים בחושך לא יודעים כלל שזהו חושך וחושבים שהוא אור.

האם בשביל זה "נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים?"

ד. ובזה תובן טענתו של משה רבינו "במה תרום קרן ישראל":

מכיון שמנין בני ישראל בפ' כי תשא ה' לאחרי חטא העגל כו' [ניתירה מזו, משה רבינו ראה

9) א' מה"ג עיקרים.
10) זח"ג ד, ב. סו, סע"א. עה, סע"א. וראה מגילה כט, א. ספרי ס"פ מסעי.

11) סה"ש תש"ב ע' 21 - ובהע' הבא העתקנו

הסיפור משם בשינויי סגנון קלים ובתרגום ללה"ק.

12) שאחד מהם ה' מחסידי רבינו הזקן והי' עני,

והשני לא ה' חסיד והי' עשיר, וכאשר האח העני

הוצרך להשיא בתו נסע לאחיו העשיר לבקש עזרתו.

האח העשיר שמח מאד באורח שלו וקירבו מאד

וביקשו לשהות אצלו כמה ימים. בימים אלו הראה לו

דירתו המרובה בחדרים - בחדר זה הוא ישן, בחדר

שני אוכל, בחדר שלישי מקבל אורחים ובחדר רביעי

ממתנים האנשים להתקבל אצלו. פלט האח החסיד

ואמר שאינו מבין כלל איך יהי' לאדם בביתו פיזור

הנפש כזה, וסיים (החסיד) ואמר: טובי' (שם האח

העשיר) אני זקוק ל-50 "קארבן" [= מטבע מקומית

עתיקה] כדי להשיא את בת, תן לי ואלך לדרכי.

התחיל האח העשיר להפציר בו שישאר עוד פרק זמן

אצלו, ובקושי גדול הצליח לפעול זאת. בינתיים

התחיל עוד הפעם להתפאר בעשירותו הגדולה וביחד

עם זה נפלטתא אנה מפיו. שאלו האח החסיד: מכיון

שהנך כל כך עשיר מדוע הנך מתאנה? (והמשיך:): אלא

אומר לך, ישנה חי' מסוימת שאיני רוצה לקרותה

בשמה... (כדלקמן בפנים השיחה).

13) שבת קנה:

14) כ"ק אדמו"ר שליט"א האריך כאן בענין ה"בויץ"

האמריקאי וכו' - חסר בההנחה.

15) ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תפב

- ובהע' הבאה העתקנו הסיפור משם בשינויי סגנון

קלים.

16) על א' החסידים הראשונים (ראה לקו"ש ח"ב ע' 621 -

בשם ר' הלל מפאריש) שבימי הקיץ החמים

ירד למרתף הבית בקרמנטש'וג ("קרעמעטש'וגער

קעלער") כדי להתקרר מעט. בירדו שמה הנה ברגע

הראשון נחשכו עיניו מראות, אמר לו אחד מחבריו

שכן הוא הטבע שכאשר יוצאים ממקום אור בהיר

למקום כזה הנה ברגע הראשון נחשכות העינים

מראות אולם אח"כ חוזרים כבראשונה. השיבו החסיד:

טועה אתה ידידי בזה טעות עיקרי - החשך הוא חשך

ולא אור, אלא כשיושבים בחשך ומתרגלים אליו נדמה

שהוא אור.